

тъмно. Мажорните тоналности, съ диези — имат единъ блѣсъкъ, докато минорните — съ бемоли, сж тъмни, мрачни. X. на т. в. не зависи отъ нееднаквото темперирание на тоновете, нито отъ абсолютната тонова височина, а по-скоро отъ представата за строежа на нашата музикална система (Риманъ).

Хараста, Емиль — Haraszti, Emil — унгарски музикаленъ писателъ и критикъ, умр. 1 ноемв. 1885 въ Наги-Варадъ (Унгария), училъ музикална наука въ Парижъ и Лайпцигъ; доцентъ по музикална история въ университета, и директоръ на Националната консерватория (отъ 1920) въ Б.-Пеща. Главни трудове: „Рих. Вагнеръ и Унгария“ (1900), „Върху проблема и историята на лайтмотива“ (1922), „Жанъ Бенжамеънъ Лаборъ и унгарската музика“ (1924), „Националниятъ елементъ въ музиката за Григъ“ — (1911), „Уводъ къмъ публикацията на паметниците за музиката въ Унгария“ — (1925), „Звукоподражателност и значението й въ учението за инструментите“ — сж огледъ къмъ унгарската органография“ (1927). X. е критикъ на „Budapesti Hirlap“.

Харбургеръ, Валтеръ — Harburger, Walter — даровитъ компонистъ и музикаленъ изследвателъ, род. 20 авг. 1888 въ Мюнхенъ, компониралъ: 1 симфония, Стабатъ матеръ, 3 струнни квартета, клавиртрио, 3 сонати и 3 сюити за пиано, „Металогика“ за пиано и органъ, две пантомими и др., и писалъ: „Логиката въ музиката като частъ на една екзактна феноменология“ (1920), „Форма и изразни срѣдства въ музиката“ (1925), „Очеркъ върху възможностите въ музикалните форми“ (1912).

Харисънъ, Юлиусъ — Harrison, Julius — английски компонистъ и диригентъ, род. 26 мартъ 1885 въ Сърпъртъ, ученикъ на Бантъкъ, диригентъ на „Английското национ. оперно дружество“ и на „Хенделовото общество“, компониралъ: творби за оркестъръ, камерна музика, клавирни нѣща, „Реквиемъ на архангелите“, църковни кантати, опера „Кантербурските пилигрими“ — недовършена, хорове и пѣсни.

Хармоника (ржчна) — нѣм. Ziehharmonika — единъ твърде разпространенъ, малъкъ духовъ ин-

струментъ, който се нарича — сжщо: Акордионъ, Бандионъ или Концертина; прави се въ различни форми, и се състои отъ единъ мѣхъ, направенъ отъ надиплена кожа, надуващъ се чрезъ тег-

Ржчна хармоника съ клавиши

лене и натискане съ ржце отъ свиреца. Отъ дѣсната страна има разположени нѣколко копчета, които — при натискане — даватъ възможностъ да нахлуде въздушната струя въ езиковитъ свирки (металически пластинки), и да ги приведе въ трепение. Една частъ отъ пластинките сж наредени навътре, и тѣ звучатъ, когато се свива мѣхътъ, а другите сж наредени навънъ, и звучатъ, когато се тегли мѣхътъ, и по тази причина — отъ всѣко едно копче се получаватъ два тона: единиятъ се добива чрезъ натискане, другиятъ — чрезъ теглене. Малките X-ки иматъ обемъ една диатоническа октава и 2 басови тона (за тоника и доминанта), а голѣмитъ — и за двете ржце иматъ хроматически скали, съ обемъ с—g², и много повече басове и акорди. Въ последно време, както нѣкога, този инструментъ получи широко разпространение и като соловъ инструментъ, и голѣмо приложение въ джазовата музика. Въмѣсто копчета, най-новитъ X-ки се фабрикуватъ съ клавиатури. Устната X-ка е сжщо твърде разпространенъ въ последно време инструментъ, състоящъ се отъ една редица езикови свирки — металически пластинки — положени сжщо, както при ржчната X. Надува се съ уста, отъ тамъ и името устна X. И този най-малъкъ